

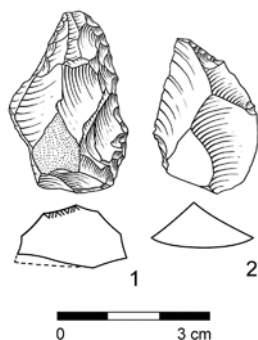
Ořechov (okr. Brno-venkov)

Ořechov V, Tikovický kopec; „U Hájků“.

Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos.

Lokalizace: S-JTSK – -1170421, -606631

Jihovýchodně od Tikovic a západně od silnice do Syrovic leží rozsáhlé návrší zvané Tikovický kopec (kóta 314), jež poskytuje ojedinělé a značně rozptýlené nálezy patinované industrie. Indikují krátkodobé návštěvy v různých dobách v blízkosti bohaté oikumeny osídlení ze starší fáze mladého paleolitu. Vedle publikovaných nálezů (Oliva 1989) jsem tu již v 70. letech minulého století našel malý archaický hrot (obr. 13: 1) a zlomek jiného nástroje a úštěpu, vše z rohovců typu Krumlovský les. Nové nálezy P. Šmacha přidaly čepelovitý úštěp s šikmou jemnou retuší z rohovce typu Krumlovský les, variety II (obr. 13: 2), zbytek pazourkového jádra, 2 úštěpy a 1 zlomek. Ze starších nálezů je nejvýraznější vysoké škrabadlo (Oliva 1989, 21).



Obr. 13. Ořechov. Vybrané nálezy. Kresba T. Janků.

Fig. 13. Ořechov. Selected finds. Drawing by T. Janků.

Literatura

Oliva, M. 1989: Paleolit. In: L. Belcredi a kol.: *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov, 8–32.

Summary

Ořechov (Brno-Country District). Upper Paleolithic. An archaic point (Fig. 13: 1) and some patinated flakes, one with a fine terminal retouch (Fig. 13: 2), were found at the surface site Ořechov V in the Bobrava Region south-east of Brno.

Martin Oliva

Přibice (okr. Brno-venkov)

„Dlouhé vinohrádky“, „Čtvrtky“.

Starý až střední paleolit. Ojedinělý povrchový nález. Průzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 48.9538961N, 16.5782061E

Při povrchové prospekci v trati „Dlouhé vinohrádky“ – „Čtvrtky“ byl nalezen eolicky silně ohlazený úštěp z medově hnědého křídového spongolitu místní proveniencie (respektive z lokálních štěrkových sedimentů). Na ventrální straně je přítomen výrazný bulbus, na dorsální straně potom velký negativ, přičemž těžba vycházela ze stejné, hrubě fasetované podstavy. Podstava svírá s ventrální plochou tupý úhel. Na dorsální straně je patrná i hrubá konkávní okrajová retuš, jejíž intencionalitu nelze jednoznačně potvrdit – artefakt by tak bylo možné klasifikovat jako drásadlo (obr. 14).

Samotná lokalita se nachází na 30 m vysoké syrovicko-ivaňské terase mezi řekou Jihlavou a Svatkou, kde bylo v minulosti spolupracovníkem Moravského zemského muzea V. Effenbergerem objeveno několik lokalit s nálezy valounové industrie (Valoch 2003b). Silně eolicky zaoblené nálezy podrobil zkoumání K. Valoch, který tato naleziště označil jako lokality Přibice I a Přibice II (Valoch 1977; 1982; 1983; 1984; 2003a); zde je třeba připomenout, že lokalita Přibice I (Slaniskový kopec), se nachází již na katastrálním území Ivaně, cca 800 m východně od místa předmětného nálezu. Nejčastěji se jedná o nálezy jednolících sekáčů, výjimečně se objevují dvoulící sekáče, jádra nebo úštěpy. Tyto artefakty mohou být podle K. Valocha až cromerského stáří, ale nemohou být starší než mladší cromer (Valoch et al. 1978; Valoch 2011).

Literatura

- Valoch, K. 1977: První staropaleolitické valounové industrie z jižní Moravy. *Archeologické rozhledy* XXIX(5), 481–486.
- Valoch, K., Smolíková, L., Zeman, A. 1978: The Middle Pleistocene Site Přibice I in South Moravia (Czechoslovakia). *Anthropologie. International Journal of Human Diversity and Evolution* XVI(3), 229–241.
- Valoch, K. 1982: Altpaläolithische Geröllgeräte in Südmähren. *Anthropozoikum* A 14, 127–139.
- Valoch, K. 1983: Geröllgeräteindustrien in Südmähren (Tschechoslowakei). *Quartär* 33/34, 163–170.
- Valoch, K. 1984: Early Palaeolithic in Moravia, Czechoslovakia. *Proceedings of the Prehistoric Society* 50, 63–69.
- Valoch, K. 2003a: Přibice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 44, 202–203.
- Valoch, K. 2003b: Vzpomínka na Václava Effenbergera. *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* LXXXVIII, 278–279.
- Valoch, K. 2011: Industrie nejstaršího paleolitu v Evropě. *Archeologické rozhledy* LXIII(1), 3–22.



Obr. 14. Přibice. Úštěp. Foto D. Cibulka, kresba J. Brenner.

Fig. 14. Přibice. A flake. Photo by D. Cibulka, drawing by J. Brenner.

Summary

Přibice (Brno-Country District). Early to Middle Paleolithic. An isolated artefact made from honey-coloured Cretaceous spongolite chert was found in the “Dlouhé vinohrádky” – “Čtvrťky” fields. It has a coarse faceted striking platform, a visible bulb of percussion, a scar from a previous flake removal and concave re-touch on the dorsal face (Fig. 14).

David Cibulka

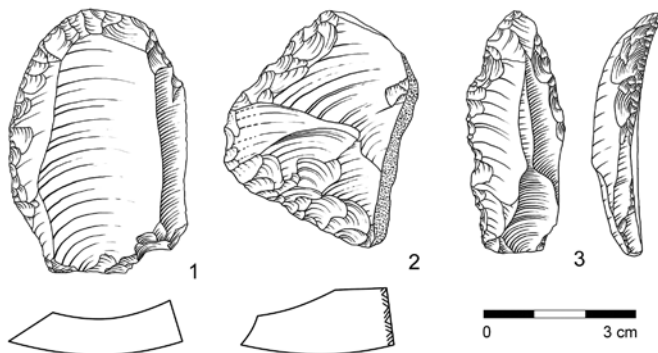
Rataje (k. ú. Popovice u Kroměříže, okr. Kroměříž)

Rataje I, „Podsedky“, „Kopaniny“.

Aurignacien. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos.

Lokalizace: WGS-84: 49.2842533N, 17.3104275E

K dosavadním nálezům dvou rydel a vysokého škrabadla (Pěluchová-Vitošová et al. 2008) připojil P. Šmácho 20 úštěpů, 3 jádra a 4 nástroje, z nichž vyobrazujeme ploché škrabadlo na čepeli nebo čepelovitém úštěpu, vyklenuté drásadlo a čepelový hrot s opozitním rydlem, vše z eratických pazourků (obr. 15). Vzhledem k nálezu vysokého škrabadla a importované suroviny lze lokalitu spojit s blízkou bohatou oblastí aurignacienského osídlení na pravém břehu řeky Moravy.



Obr. 15. Rataje. Vybrané nálezy. Kresba T. Janků.

Fig. 15. Rataje. Selected finds. Drawing by T. Janků.

Literatura

Pěluchová-Vitošová, L., Sedláčková, M., Schenk, Z. 2008: Rataje (k. ú. Popovice u Kroměříže, okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 49, 258–259.

Summary

Rataje (Popovice u Kroměříže cadastral area, Kroměříž District). Rataje I. Aurignacien. An end scraper, side scraper and pointed blade were found at the mentioned site (Fig. 15), together with 20 flakes and fragments and 3 cores.

Martin Oliva

Rousínov (k. ú. Vítovice, okr. Vyškov)

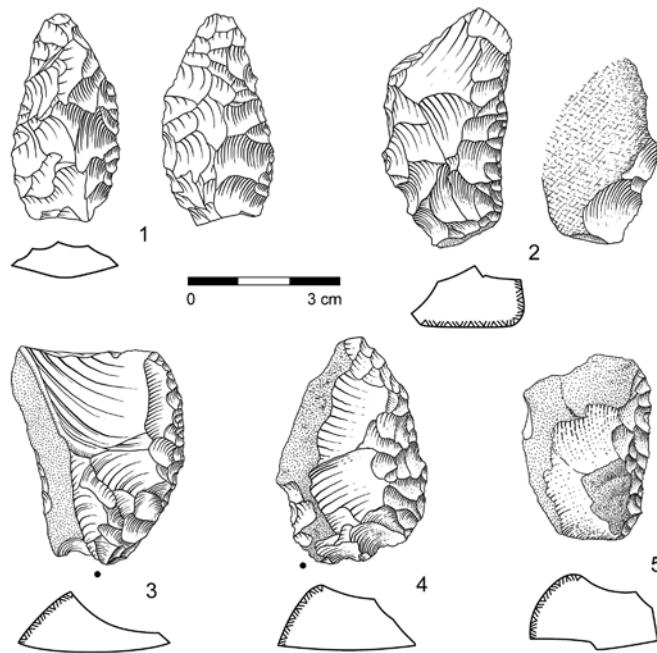
„Zlámaniny“, „Záhumení“, Vítovice I.

Micoquien, szeletien, aurignacien. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos.

Lokalizace: S-JTSK – -1160226, -580755

Na hřbítu o mírném jihovýchodním sklonu jižně obce se na značné ploše rozprostírá povrchové naleziště paleolitických artefaktů, vysbíravané nejprve J. Lavickým a poté hlavně O. Mlejnkem se studenty Filozofické fakulty MU (Mlejnek 2012). V posledních dvou letech sleduje lokalitu P. Šmácho, který počet nálezů již zhruba zdvojnásobil. Zatímco poměrně drobnou varou industrii lze zařadit nejspíše k aurignacienu, akcentuje se nyní starobylá složka, odlišná i surovinou a často i ověřalostí povrchu. Vyobrazujeme několik drásadel (obr. 16: 2–5) a dvouhrotý (dole odlomený) listovitý hrot ze spongolitu (obr. 16: 1).

Vzhledem k nálezu dvou klínků (Mlejnek 2015, 115), hojným typickým drásadlům a listovitému hrotu lze uvažovat o příslušnosti starobylejší části kolekce k micoquien nebo szeletien. Tomu nasvědčuje i časté využívání spongolitu z Boskovické brázdy.



Obr. 16. Rousínov-Vítovice. Vybrané nálezy. Kresba T. Janků.

Fig. 16. Rousínov-Vítovice. Selected finds. Drawing by T. Janků.

Literatura

Mlejnek, O. 2012: Mladopaleolitické sídliště v Rousínově-Vítovicích.

Acta Musei Moraviae, scientiae sociales XCVII(1), 45–56.

Mlejnek, O. 2015: *Paleolit východních svahů Dražanské vrchoviny*.

Dissertationes archaeologicae Brunenses/Pragensesque 18. Brno: Masarykova univerzita.

Summary

Rousínov (Vítovice cadastral area, Vyškov District, “Zlámaniny”). In the collection of lithic industry from the Vítovice I site, an archaic component can be identified, classifiable probably as Micoquian or Szeletian (side scrapers with an altered surface, small bifaces, a leaf point, often made of spongolite, Fig. 16).

Martin Oliva